

μά μου θέλει ἀποθάνειν. Οὔτε πιάνεται, οὔτε βλέπεται. Ὁ Θεὸς ἐμπορεῖ νὰ τὴν βλέπῃ, καὶ ὁ Θεὸς λαλεῖ πρὸς τὴν ψυχὴν μου· δὲν εἶναι κωφὴ, δὲν εἶναι ἀλαλός· ἀκούει τὸν Θεόν, καὶ θέλει φάλλειν εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ὑπάγω εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Τί εἶναι ἡ Αἰωνιότης;—Ἡ αἰωνιότης εἶναι διάρκεια χωρὶς ἀρχὴν καὶ χωρὶς τέλος.

Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ Ἀθανασίας καὶ Αἰωνιότητος;—Ἡ μὲν ἀθανασία ἐκτείνεται εἰς τὴν μέλλουσαν μόνον ἀτελεύτητον ζωὴν, ἡ δ' αἰωνιότης περιλαμβάνει διάρκειαν ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον.

Ποία ἦτον ἡ κατάστασις σου πρὶν διδαχθῆς;—Ἦμην ἀμαθής, καὶ δὲν διέκρινα τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Δὲν ἐγνώριζα γλῶσσαν, οὐδὲ κάνεν ἄλλο ἐπιωφελές μάθημα. Δὲν εἶχα καμμίαν ἰδέαν περὶ τοῦ υπερτάτου ὄντος ἢ περὶ μελλούσης καταστάσεως. Τώρα δὲ εἶμαι εἰς κατάστασιν λογικοῦ ὄντος· γνωρίζω τὰ πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν ἀνθρώπον καθήκοντά μου· γνωρίζω τὴν ἀνταμοιβὴν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ποινὴν τῆς κακίας. Ἡ προτέρα μου κατάστασις ἦτο δυστυχῆς, μονήρης, καὶ ἀθλία· δὲν ἤμπορουν νὰ σκέπτομαι· τίποτε δὲν ἤξευρα περὶ θρησκείας.

Τί εἶναι ἡ Ἐπιστήμη; Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνώσεις ἀποκτώμεναι διὰ τῶν ὅσα γίνονται ὁρατὰ εἰς τὸν νοῦν. —Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνώσεις θεμελιωμέναι εἰς ἀπόδειξιν ἢ βεβαιότητα.

Τί εἶναι ἡ Τέχνη;—Τέχνη λέγεται πᾶν ὅ,τι κατορθοῦται ἢ παράγεται διὰ τῆς ἐμπειρίας τοῦ ἀνθρώπου, —οὐχὶ δὲ ἀπὸ φυσικὰς αἰτίας. —Ἡ τέχνη παράγεται διὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐφευρέσεως· εἶναι ἡ εὐφυΐα τοῦ νοῦς καὶ ἡ δύναμις τοῦ σώματος.

Ποία ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ νοῦς σου πρὶν παιδεύθῃς;—Ὁ νοῦς μου, πρὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἦτον ὡς σκοτεινὸς θάλαμος πλήρης πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ὠραίων πραγμάτων· ἀλλὰ δι' ἑλλειψιν φωτὸς ἦσαν κεκρυμμένα. —Ἡ κατάστασις τοῦ νοῦς μου ἦτον ὡς ἡ γῆ χωρὶς τὸν ἥλιον.

Ποία ἡ διαφορά μεταξὺ Λογικοῦ καὶ Κρίσεως;—Τὸ λογικὸν εἶναι ἡ λαμπὰς τοῦ νοῦς, ἡ δὲ κρίσις ὁ ὁδηγός του.

Τί εἶναι ἡ Οἰκονομία;—Οἰκονομία λέγεται τὸ νὰ κυττάζω τὸ ἀργύριόν μου· δηλ. νὰ μὴ τὸ ἐξοδεύω εἰς οὐτιδανὰ ἢ ἄχρηστα πράγματα· προσέτι, νὰ κυττάζω τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ περνῶ πολὺν καιρὸν μὲ ὅσον ἀργύριον μοῦ εὐρίσκεται. —Οἰκονομία λέγεται τὸ νὰ φυλάττω τὰ χρήματά μου, καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἀγοράζω κάνεν ὠραῖον μὲν, ἄχρηστον δὲ πρᾶγμα. Ἄν δὲν ἔχω τὰ ἐνδύματά μου κατάρια, δὲν εἶμαι οἰκονομικός.

Τί εἶναι ἡ Ἀρετὴ;—Ἡ ἀρετὴ εἶναι καθαροὶ σκοποὶ καὶ καθαραὶ πράξεις· εἶναι καλὴ διότι προέρχεται ἐκ Θεοῦ. —Ἡ ἀρετὴ εἶναι ὡς ἄγγελος.

Τί εἶναι ὁ Θεός;—Ὁ Θεὸς ζωογονεῖ καὶ συντηρεῖ τὰ πάντα. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει καὶ μᾶς δίδει

φῶς καὶ θερμότητα, ἐπεὶδὴ ὁ Θεὸς εἶναι εἰς τὸν ἥλιον, καὶ προστάζει αὐτόν. Ὁ ἄνεμος ἔρχεται, καὶ αὐτὸς εὐρίσκεται εἰς τὸν ἄνεμον· ἡ βροχὴ ἔρχεται, καὶ αὐτὸς εἶναι εἰς τὴν βροχὴν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ κριτὴς τοῦ κόσμου· αὐτὸς θέλει παιδεύειν τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ θέλει δώσειν ζωὴν καὶ εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς. —Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Παντοδύναμος πατὴρ μας· αὐτὸς ἔκαμε τὸν εὐρύχωρον τοῦτον κόσμον, καὶ τὰ δένδρα, τὰ κτήνη, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡμεῖς τὸν λατρεύομεν, διότι ἐμπορεῖ νὰ μᾶς δίδῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ· καὶ τὸν ἀγαπῶμεν. —Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἀκατανόητον ὄν, τὸ ὑπεράνω καὶ πῆριξ ἡμῶν, καὶ τὸ ὅποῖον πάντοτε μᾶς βλέπει. Εἶναι ἄπταιστος, ἄφθαρτος. Μᾶς στέλλει υἱέαν καὶ τροφήν καὶ σκεπάσματα τοῦ σώματος· μᾶς στέλλει φρόνησιν καὶ χαρὰν διὰ τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Βλέπω ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πανάγαθος καὶ πανεύσπλαγχνος. Ὁ Θεὸς εἶναι πανάγιος καὶ παντοκράτωρ. Βλέπει τὸ παρελθόν, τὸ παρόν, καὶ τὸ μέλλον. Δὲν λανθάνεται· δὲν ἀμφιβάλλει.

Τί λέγεται Ἰδέα;—Ἡ ἰδέα εἶναι εἰκὼν ἐντὸς τοῦ πνεύματος. —Ἡ ἰδέα εἶναι εἰκὼν ὑπὸ τοῦ νοῦς βλεπομένη.

Τί εἶναι ἡ Φιλία;—Ἡ φιλία εἶναι ἀγάπη χωρὶς ἀστασίαν, καὶ χωρὶς δυσπιστίαν. Ἀποβλέπει εἰς τὰς καλὰς ιδιότητας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ κοινὰς ἢ ἐξωτέρας περιστάσεις. —Ἡ φιλία εἶναι προοδευτικὴ κλίσις τῆς καρδίας μεταξὺ καλοκάγαθων ὑποκειμένων.

Τί εἶναι ἡ Αὐτάρκεια;—Ἡ αὐτάρκεια εἶναι ἀπόλαυσις χωρὶς ἀνησυχίαν, καὶ εὐχαρίστησις χωρὶς ἐπιθυμίαν. Δὲν βλέπει μὲ φθόνον τὴν ὑπεροχὴν ἄλλου τινός, οὐδὲ ζητεῖ νὰ μεγαλύνῃ τὰ κτήματά της διὰ φιλοδοξίας ἢ χαμερπείας.

ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ ΙΑ'.—Ὁ βασιλεὺς οὗτος εἶχε μίαν ἀλόκοτον κλίσιν πρὸς κύνas καὶ ἵππους· ἔστειλε δ' εἰς διαφόρους τόπους νὰ τοῦ ἀγοράζωσι τὰ διάφορα εἶδη, καὶ πολλάκις μάλιστα ἐπλήρουν ὑπὲρ ὅσον τοῦ ἐζητοῦσαν. Ἐπίτηδες ἔστειλεν ἀνθρώπον εἰς τὴν Σικελίαν νὰ τοῦ ἀγοράσῃ τὴν ἡμίονον ἀξιωματικοῦ τινός, ἐπλήρωσε δὲ διπλὴν τὴν ἀξίαν. Εἰς τὴν Νεάπολιν τοῦ ἠγόρασαν ὄλους τοὺς ἵππους, καὶ ὅλα τὰ ἐκεῖ εὐρισκόμενα παράξενα ζῶα· ἐκ τῆς Βαρβαρίας ἐπρομηθεύθη λέοντά τινα, οὐχὶ μεγαλῆτερον τῆς ἀλώπεκος. Εἰς τὴν Σβεκίαν καὶ Δανίαν ἔστειλε ζητῶν τὴν Ἀλκὴν καὶ τὸν Τάρανδον, ἐπλήρωσε δὲ δι' ἕκαστον 4500 Ὀλλανδικὰ φλωρίνια. Μ' ὅλα ταῦτα, ἀφοῦ ἐφέροντο εἰς αὐτόν τὰ διάφορα ταῦτα εἶδη, ποσῶς δὲν τὰ ἐτιμούσε, πολλάκις δὲ οὔτε κἂν ἤθελε νὰ ἴδῃ τοὺς ὅσοι εἶχον φέρειν αὐτὰ εἰς τὴν αὐλὴν του.

Πολλοὶ γὰρ πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·

Ἄλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμεψόμεθα

Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἐμπεδὸν ἐστὶ,

Χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.